

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 713-01/11-02/01

Urbroj: 5030104-11-2

Zagreb, 12. svibnja 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće o radu pravobraniteljice za djecu za 2010. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/11-09/05, urbroja: 65-11-03, od 1. travnja 2011. godine

Na temelju članka 110. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 - pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću o radu pravobraniteljice za djecu za 2010. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske, u odnosu na Izvješće o radu pravobraniteljice za djecu za 2010. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pravobraniteljica za djecu, aktom od 31. ožujka 2011. godine, ukazuje na sljedeće:

Vlada Republike Hrvatske pozitivnim ocjenjuje što su prijedlozi i preporuke u ovom Izvješću izdvojeni u poseban dio kako bi se lakše pratila njihova provedba od strane nadležnih tijela državne uprave, te će Ured pravobraniteljice u svojim budućim izvješćima lakše vrednovati postignute rezultate u provedbi predmetnih prijedloga i preporuka. Vlada Republike Hrvatske smatra da bi takav način pisanja prijedloga i preporuka trebao predstavljati primjer dobre prakse za sva ostala izvješća pravobranitelja. Međutim, Vlada Republike Hrvatske istovremeno ističe da su u dijelu Izvješća koji se odnosi na područje diskriminacije izneseni neprecizni podaci o predmetima u vezi s diskriminacijom koji su ustupljeni Uredu pravobraniteljice za djecu od strane Ureda pučkog pravobranitelja, budući da se nigdje ne navodi točan broj takvih predmeta, iz čega je vidljivo da uredi pravobranitelja, kako pučkog tako i specijaliziranih, ne vode jedinstvene zajedničke podatke o predmetima u vezi s diskriminacijom, što predstavlja veliki problem u postupku izvješćivanja javnosti i međunarodne zajednice o učestalosti slučajeva diskriminacije u Republici Hrvatskoj.

U točki 2.1.3. "Pravo na privatnost", u dijelu u kojem se govori o zaštiti privatnosti djece na internetu, navodi se kako je moguće brisanje neovlašteno objavljenih podataka s portala čije su domene otvorene u Republici Hrvatskoj, i to na zahtjev roditelja i policije. Radi otklanjanja mogućih nejasnoća i osiguranja eventualnih dokaza, Vlada

Republike Hrvatske ističe da na svim društvenim mrežama postoje sigurnosni mehanizmi koji omogućavaju prijavljivanje neprimjerenog sadržaja moderatorima ili administratorima mreže koji su ovlašteni za njegovo uklanjanje. Moderator ili administrator mreže mogu ukloniti neprimjereni sadržaj, a ukoliko se radi o kažnjivoj radnji, uklanjanje takvog sadržaja, osim roditelja, može tražiti i policija. Prije nego što se neprimjereni sadržaj prijavi moderatoru i/ili administratoru društvene mreže, a koji upućuje na činjenje kažnjive radnje, takav sadržaj potrebno je spremati na računalo kako bi se pohranili eventualni dokazi te predložili policiji. U slučajevima zlostavljanja djece i maloljetnika putem interneta i mobilnih telefona najčešće se radi o sumnji na izvršenje kaznenih djela prijetnje iz članka 129. Kaznenog zakona, nedozvoljene uporabe osobnih podataka iz članka 133. Kaznenog zakona, iskorištavanja djece ili maloljetnih osoba za pornografiju iz članka 196. Kaznenog zakona, upoznavanja djece s pornografijom iz članka 197. Kaznenog zakona, dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži iz članka 197.a Kaznenog zakona, iznošenja osobnih ili obiteljskih prilika iz članka 202. stavka 3. Kaznenog zakona i povrede tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava iz članka 223. stavaka 1. i 3. Kaznenog zakona.

U odnosu na točku 2.1.4. "Pravo na život uz roditelje i roditeljsku skrb", podtočku 2.1.4.3 "Ostvarivanje sadržaja roditeljske skrbi", Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim navesti podatke vezane uz broj intervencija centara za socijalnu skrb u susretima i druženju djeteta s roditeljem s kojim ne živi, o broju uočenih manipulativnih ponašanja jednog ili obaju roditelja u odnosu na dijete, te izrečenih mjera, i to za 2009. godinu, budući da je u tijeku obrada prikupljenih podataka za 2010. godinu.

Slijedom navedenoga, tijekom 2009. godine u Republici Hrvatskoj bile su 2.653 intervencije centara za socijalnu skrb u susretima i druženju roditelja s kojima dijete ne živi i u slučajevima drugih manipulativnih ponašanja jednog ili obaju roditelja u odnosu na dijete. Navedene intervencije odnosile su se na 3.136 djece. Roditeljima su izrečena ukupno 1.424 upozorenja zbog nepoštivanja djetetovog prava na susrete i druženja s roditeljem s kojim ne živi, uključujući manipulativne oblike ponašanja koji rezultiraju isključivanje drugog roditelja. Centri za socijalnu skrb donijeli su 573 odluke o određivanju nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi u pogledu ostvarivanja djetetovog prava na kontinuirani razvoj odnosa s oba roditelja i zaštitu od manipulativnih oblika ponašanja jednog ili obaju roditelja. Nadalje, tijekom 2009. godine evidentirana su 752 slučaja/intervencije u kojima stručni tim centra za socijalnu skrb procjenjuje da se radi o manipulaciji djetetovim pravom na susrete i druženje od strane roditelja s kojim dijete živi, uslijed čega se susreti i druženja realiziraju u smanjenom opsegu, a navedenim slučajevima/intervencijama bilo je obuhvaćeno 1.020 djece, dok je u 2009. godini evidentirano 778 slučajeva/intervencija u kojima stručni tim centra za socijalnu skrb procjenjuje da se radi o izloženosti djeteta manipulirajućim ponašanjima roditelja s kojim dijete ne živi, tijekom susreta i druženja, a navedenim slučajevima/intervencijama bilo je obuhvaćeno 1.074 djece.

U točki 2.1.5. "Pravo na zaštitu od nasilja", podtočki 2.1.5.1. "Nasilje u obitelji", vezano uz provođenje zaštitne mjere psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji, Vlada Republike Hrvatske napominje da Ministarstvo pravosuđa izdaje odobrenje za provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji izvan zdravstvenih ustanova, te je do sada izdalo odobrenja za 58 fizičkih i pravnih osoba, dok podacima o broju zdravstvenih ustanova koje provode psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji u zdravstvenom sustavu evidenciju vodi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Vežano uz točku 2.1.6. "Udomiteljstvo i deinstitutionalizacija", u dijelu koji se odnosi na domove za djecu bez odgovarajuće skrbi, domove za djecu s teškoćama u razvoju, te domove za djecu s poremećajima u ponašanju, Vlada Republike Hrvatske ističe da je službeni naziv plana o deinstitutionalizaciji i transformaciji ustanova socijalne skrbi - Plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.), a ne Master plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi. Vlada Republike Hrvatske također ističe da je u navedenoj točki krivo navedeno da je Plan deinstitutionalizacije donesen u srpnju 2010. godine. Plan deinstitutionalizacije je izrađen u listopadu 2010., a donesen je Odlukom o planu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.), od 24. siječnja 2011. godine.

U vezi s navedenim žalbenim postupkom radi prava na privremeno uzdržavanje (R. Š. iz Karlovca), Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi 2. ožujka 2011. godine donijelo Rješenje, kojim je poništeno pobijano prvostupanjsko Rješenje Centra za socijalnu skrb Karlovac, zbog pogrešne primjene pravnog propisa na temelju kojega je rješavana upravna stvar, budući da je u predmetnom slučaju trebalo postupiti po Konvenciji o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu, a ne po odredbama Obiteljskog zakona. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je kod rješavanja o osnovanosti podnesenih žalbi u obvezi primjenjivati važeće zakone, te konvencije koje je Republika Hrvatska ratificirala.

U vezi s točkom 2.3.1. "Dostupnost odgoja i obrazovanja", u kojoj se navodi da se dio prijava učenika pravobraniteljici odnosio na želje učenika za lakšim pronalaskom mjesta za obavljanje stručne prakse jer učenici moraju sami pronalaziti poslodavce kod kojih će ostvarivati propisani broj sati prakse, Vlada Republike Hrvatske ističe da, kad je riječ o srednjoškolskom obrazovanju prema takozvanom "Jedinstvenom modelu obrazovanja", sukladno kojem se obrazuju učenici za obrtnička zanimanja, krovna organizacija hrvatskih obrtnika - Hrvatska obrtnička komora vodi popis licenciranih radionica, a informacije o raspoloživim mjestima za obavljanje stručne prakse, najkasnije početkom mjeseca svibnja, objavljuju se na oglasnim pločama srednjih strukovnih škola, područnih obrtničkih komora, odnosno udruženja obrtnika. Time se učenicima olakšava samostalan odabir licencirane radionice za obavljanje stručne prakse, a u slučaju da učenici nisu u mogućnosti samostalno pronaći slobodno mjesto za obavljanje stručne prakse, pomoć im pružaju stručne službe područne obrtničke komore.

Vežano uz navod u točki 2.5.1. "Socijalna prava", da je tijekom 2010. godine Ured zaprimio 29 prijava o povredama pojedinih socijalnih prava djece i prava njihovih roditelja koja se ostvaruju temeljem određenog statusa djeteta, Vlada Republike Hrvatske navodi da jednokratna pomoć u sustavu socijalne skrbi nije pravo, već oblik pomoći i da, osim o potrebama pojedinca/obitelji, ovisi i o financijskim sredstvima kojima raspolaže pojedini centar za socijalnu skrb u određenom trenutku.

Nadalje, vežano uz navod da djeca s Downovim sindromom u nekim gradovima automatski ostvaruju pravo na osobnu invalidninu, dok u drugim gradovima to nije slučaj, Vlada Republike Hrvatske napominje da se pravo na osobnu invalidninu ostvaruje temeljem utvrđene težine tjelesnog ili mentalnog oštećenja, odnosno psihičke bolesti, te u tom smislu svako dijete može ostvariti ovo pravo sukladno zakonskim uvjetima. Pritom, mjerilo za utvrđivanje težine oštećenja zdravlja nije sama dijagnoza, već funkcionalne teškoće koje su nastale kao posljedica određenog stanja ili bolesti. Iz ovog proizlazi da djeca s istim

dijagnozama mogu imati različite funkcionalne teškoće, zbog čega je moguće da neka od njih mogu udovoljiti zakonskim pretpostavkama za priznavanje prava na osobnu invalidninu, a neka ne.

Vežano uz prigovor o neujednačenosti rada tijela vještačenja, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je u Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine predviđena mjera kojom se nadležna ministarstva obvezuju izraditi stručnu i analitičku podlogu o mogućnostima unaprjeđenja prava po osnovi invalidnosti, s ciljem donošenja novih propisa, a radi ujednačavanja mjerila za ostvarivanje prava svih osoba s invaliditetom. Radi ujednačenosti postupanja predloženo je osnivanje jedinstvenog tijela vještačenja koje bi temeljem jedinstvene liste utvrđivalo tjelesna ili mentalna oštećenja ili psihičke bolesti, o čemu bi se izdavao nalaz i mišljenje o vrsti, stupnju i težini oštećenja. Na temelju takvog dokumenta osobe s invaliditetom mogle bi ostvarivati određena prava propisana u različitim sustavima. Jedinstveno tijelo vještačenja trebalo bi djelovati kao samostalna i neovisna institucija koja bi funkcionirala na razini Republike Hrvatske. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u Planu provedbenih aktivnosti Programa gospodarskog oporavka, u sklopu mjere Analiza sustava socijalnih naknada, ujednačavanje naknada koje se dodjeljuju po istoj osnovi, te puna primjena OIB-a kao instrumenta usmjeravanja mjera socijalne politike, jedna od provedbenih aktivnosti i definiranje jedinstvenog načina utvrđivanje invaliditeta. Navedeno uključuje izradu jedinstvene liste oštećenja, pregled važećih zakonskih propisa koje treba mijenjati, te izradu nacrtu prijedloga zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja i načinu utvrđivanja invaliditeta. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je pristupilo izradi novih propisa iz područja socijalne skrbi, pri čemu se razmatraju svi prijedlozi u svrhu poboljšanja kvalitete pružanja usluga osobama s invaliditetom uopće, pa tako i osobama s Downovim sindromom, odnosno njihovim obiteljima.

Vežano uz pravo na status roditelja njegovatelja, a koje pravo se, među ostalim, priznaje i roditeljima djece koja su uključena u školske ustanove, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, radi pravilnosti i zakonitosti postupanja u radu, zatražilo pravno shvaćanje Upravnog suda Republike Hrvatske vežano uz ovu građu. Prema pravnom shvaćanju Upravnog suda, kod procjene da li je zbrinjavanje određenog djeteta moguće osigurati u programu boravka, nadležno tijelo treba voditi računa da li je dijete smješteno bez pomoći roditelja dulje od četiri sata kontinuirano, odnosno da li mu je potrebna pomoć nakon svakih 45 minuta, pod odmorima između školskih sati. S tim u vezi, mišljenje je Suda, da kod djece koja polaze program u školskim ustanovama nije pravilno zbrajati školske sate po 45 minuta te, ako zbroj iznosi četiri sata, treba cijeniti da je dijete smješteno u poludnevni boravak. Primjerice, ako dijete boravi u školi uz neophodnu pomoć roditelja za kretanje ili obavljanje osnovnih higijenskih potreba, radi se o djeci koja nisu u mogućnosti bez pomoći roditelja provesti četiri do osam sati dnevno u školskoj ustanovi. Stoga se smatra da takvo dijete nije smješteno u poludnevni boravak, jer vrijeme koje provodi u školi provodi uz pomoć roditelja. Kod provođenja postupaka revizije, kao i kod rješavanja o žalbama izjavljenim protiv rješenja centara za socijalnu skrb, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, od zaprimanja pravnog shvaćanja Suda, to pravno shvaćanje u cijelosti prihvaća, te se na njega poziva i navodi ga u obrazloženjima u drugostupanjskim rješenjima. Istodobno se vodi računa da navedeno pravno shvaćanje primjenjuju i centri za socijalnu skrb kada rješavaju po zahtjevima roditelja za priznavanje prava na status roditelja njegovatelja, kako bi prava i interesi teško bolesne djece i odraslih teško bolesnih osoba što kvalitetnije bili zaštićeni kroz opisani institut (prava na status roditelja njegovatelja).

U vezi s točkom 2.5.1.1. "Rodiljne i roditeljske potpore" (str. 67), u odlomku koji se odnosi na uređenje ostvarivanja prava na roditeljni i roditeljski dopust, u konkretnom slučaju oca djeteta čija je majka umrla pri porodu, pozivajući se na Zakon o roditeljskim potporama, u jednom dijelu teksta koristi se izričaj u prošlom vremenu što se može protumačiti time da je izmjenama Zakona predmetna građa drugačije uređena, dok se u drugom dijelu teksta navodi: "zakonske odredbe ne predviđaju opisanu životnu situaciju...", iz čega se može zaključiti da je navedeno osvrtno na prethodno zakonsko uređenje, što može dovesti do zablude u pogledu postojećeg zakonskog uređenja. U tom smislu Vlada Republike Hrvatske smatra da je potrebno jasno razgraničiti prethodno i postojeće zakonsko uređenje predmetne građe, s obzirom na to da u kasnijim navodima nigdje nije razvidno kako je ta građa izmjenama Zakona drugačije uređena. Također, u odnosu na završnu tvrdnju u navedenom dijelu teksta, Vlada Republike Hrvatske napominje da je većina prijedloga pravobraniteljice za djecu ugrađena u tekst izmjena Zakona koji je donesen.

Vežano uz točku 2.5.2. "Ekonomska prava", podtočku 2.5.2.2. "Zaštita od gospodarskog iskorištavanja i obavljanja štetnih poslova" (str. 71), u tekstu koji glasi: "Međutim, u odnosu na 2009. godinu kada je obavljeno 15.944 nadzora, te su u 68 nadzora otkrivene nezakonitosti u odnosu na 73 maloljetnika, broj povreda prava djece smanjen je skoro za trećinu", krivo je naveden broj obavljenih nadzora, te je ispravan broj 15.044. Također, u tekstu na str. 72, ispravan izričaj je "zakašnjelo prijavljivanje nadležnom tijelu mirovinskog osiguranja" umjesto "neprijavlivanje nadležnom tijelu mirovinskog osiguranja po proteku zakonskog roka", Vlada Republike Hrvatske također smatra potrebnim dodati da su inspektori izrekli i 2 rješenja kojima su poslodavcima, sukladno odredbama članka 58. stavka 1. Zakona o Državnom inspektoratu, zabranili obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, dok ne otklone nedostatke u poslovanju, u najkraćem trajanju od 30 dana, budući da su utvrdili da su kod tih poslodavaca tijekom nadzora maloljetnici obavljali poslove koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a poslodavci s njima nisu sklopili ugovor o radu niti su im uručili pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada, odnosno nisu ih prijavili na obvezno mirovinsko ili obvezno zdravstveno osiguranje s prvim danom početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme. Vežano uz utvrđeno nezakonito zapošljavanje maloljetnika - stranca koji je radio bez radne dozvole, sukladno članku 199. stavku 1. točki 2. i stavcima 2. i 3. Zakona o strancima, inspektor je u jednom slučaju poslodavcu zabranio obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu-prostoru u trajanju od 30 dana, koja mjera je izvršena pečačenjem nadziranog poslovnog objekta.

U odnosu na podtočku 2.5.2.4. "Raspolaganje djetetovom imovinom", Vlada Republike Hrvatske ističe da je sukladno odredbama članaka 6. i 7. Zakona o upravnim pristojbama, koje propisuju opća i predmetna oslobođenja od plaćanja upravnih pristojbi, razvidno da imovinski odnosi roditelja i djece ne spadaju niti u jednu od kategorija općih niti predmetnih oslobođenja od plaćanja upravnih pristojbi. Postojanje pristojbene obveze kod roditelja u trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja roditeljima za otuđenje ili opterećenje imovine maloljetnog djeteta, nema utjecaja na obveze koje je Republika Hrvatska preuzela kao stranka Konvencije o pravima djeteta, a posebice na obveze koje proistječu iz odredbi članka 3. stavaka 1. i 2. Konvencije, koje propisuju da se u svim akcijama koje u vezi s djecom poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, mora prvenstveno voditi računa o interesima djeteta, niti utječe na obvezu države stranke da će odgovarajućim zakonodavnim i upravnim mjerama djetetu osigurati zaštitu i skrb kakva je prijeko potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih osoba koje su za njega zakonski odgovorne, to tim više što je odredbom članka 98. stavka 3. Obiteljskog zakona određeno da u

sadržaj roditeljske skrbi ulaze dužnosti i prava roditelja da u skladu s odredbama Zakona upravljaju imovinom svoga djeteta do njegove punoljetnosti. Vlada Republike Hrvatske stoga smatra da naplata upravne pristojbe za izdavanje odobrenja za otuđenje ili opterećenje imovine maloljetnog djeteta, od strane nadležnog centra za socijalnu skrb, nije sporna, s obzirom na to da u prethodno navedenim odredbama Zakona o upravnim pristojbama ne postoji temelj za oslobođenje od plaćanja upravne pristojbe, pa su roditelji u trenutku podnošenja zahtjeva za otuđenje ili opterećenje djetetove imovine pristojbeni obveznici, koji su dužni platiti upravnu pristojbu propisanu Tarifom upravnih pristojbi, koja je sastavni dio Zakona o upravnim pristojbama.

Nadalje, vezano uz točku 2.6. "Kulturna prava", navodi se da je Ured pravobraniteljice za djecu o svom stajalištu vezanom uz predstavu "Lizistrata" riječkog Hrvatskog narodnog kazališta izvijestio nadležna državna tijela, a između ostalih i Ministarstvo kulture. Također, navodi se da sadržaji u predstavi nisu odgojno-obrazovni i kulturni sadržaji koji bi bili primjereni djeci osnovnoškolske dobi i da se radi o mogućem ugrožavanju prava djece. Nadalje, navodi se da nitko od nadležnih nije dao svoje mišljenje o predstavi i mogućoj ugroženosti djeteta-glumca, posebno za to nadležna dva ministarstva. S tim u vezi, Ministarstvo kulture ističe da ne može utjecati na provođenje umjetničkog programa Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka, niti ocjenjivati njegov umjetnički rad, te navode pravobraniteljice u ovom dijelu smatra neutemeljenima.

U točki 2.7.2. "Zaštita prava djece počinitelja kaznenih i prekršajnih djela", u dijelu koji se odnosi na primjedbe u vezi s postupanjem policijskih službenika, konstatirano je da pritužbe roditelja ukazuju na još uvijek nedovoljnu educiranost i senzibiliziranost pojedinih policijskih službenika Odsjeka maloljetničkog kriminaliteta, što sugerira potrebu kvalitetnije edukacije posebnih službenika za postupanje s djecom. Iz Izvješća pravobraniteljice za djecu razvidno je da je tijekom protekle godine utvrđen propust u postupanju jedne policijske uprave koja je provela dodatnu edukaciju policijskih službenika. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske smatra kako je bitno konkretizirati uočene propuste u postupanju policijskih službenika na koja ukazuju roditelji maloljetnih osoba u svojim pritužbama, odnosno da je potrebno nadležnu upravu Ministarstva unutarnjih poslova obavijestiti o kojim konkretnim postupanjima i kojim policijskim upravama se radi, kako bi se utvrdilo radi li se o propustima posebno osposobljenih policijskih službenika za mladež ili policijskih službenika temeljne policije, odnosno drugih linija rada kriminalističke policije, s ciljem planiranja daljnjih edukativnih aktivnosti policijskih službenika.

Nadalje, u odnosu na isti dio Izvješća, a posebno u dijelu koji je vezan uz donošenje propisa temeljem Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Radna skupina u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi u listopadu 2010. godine izradila Nacrt pravilnika o izvršavanju odgojnih mjera. Međutim, budući da neke odredbe Pravilnika treba prilagoditi odredbama novoga Zakona o socijalnoj skrbi (upućivanje maloljetnika na izvršavanje odgojne mjere temeljem sudske odluke putem uputnice, a ne putem rješenja centra za socijalnu skrb), Pravilnik će se uputiti na donošenje nakon stupanja na snagu novoga Zakona o socijalnoj skrbi.

U točki 4.2. "Nasilje", a u vezi s podtočkom 2.7.1.2. "Pravo na zaštitu djece od spolnog iskorištavanja i zloupotrebe", u odnosu na ratifikaciju Konvencije o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, Vlada Republike Hrvatske ističe da nadležna ministarstva provode aktivnosti koje prethode ratifikaciji Konvencije, a koje

uključuju, između ostalog, i pokretanje nacionalne kampanje protiv seksualnog zlostavljanja djece.

U točki 2.8.2. "Stradanja na igralištima i u igraonicama", u kojoj se ističe potreba nužnog definiranja rada dječjih igraonica, Vlada Republike Hrvatske podsjeća i ističe da je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iniciralo održavanje niza sastanaka s predstavnicima resornih ministarstava (Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi) i Uredom pravobraniteljice za djecu, na kojima se razmatralo poduzimanje daljnjih aktivnosti u svrhu sprječavanja eventualnih budućih nepravilnosti u slučajevima neovlaštenog obavljanja djelatnosti "igraonica" od strane gospodarskih subjekata, kao i potreba za unaprijeđenjem propisa kojima će se detaljnije urediti pravila i uvjeti za pružatelje usluga te osiguravanje kvalitetnog nadzora. Nakon održanih sastanaka zaključeno je da će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa preuzeti obvezu izrade prijedloga izmjena i dopuna Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi, u svrhu detaljnijeg i kvalitetnijeg uređenja pravila i uvjeta za trgovačka društva i obrtnike, te osiguranja kvalitetnijeg nadzora njihova rada. O navedenim aktivnostima obaviješteno je i Vijeće za djecu na sjednicama održanima 9. studenoga 2010. i 4. svibnja 2011. godine.

U točki 2.9. "Diskriminacija", vezano uz presudu Europskog suda za ljudska prava, donesenu u povodu tužbe Saveza crkava "Riječ života", Crkve cjelovitog evanđelja i Protestantske reformirane crkve (članica Hrvatske kršćanske koalicije) protiv Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim ispravno navesti sadržaj presude, radi ispravnog tumačenja. Navedenom presudom utvrđeno je da se kriteriji na temelju kojih se sklapaju ugovori s vjerskim zajednicama nisu jednako primjenjivali u odnosu na sve vjerske zajednice, te da su podnositelji radi toga diskriminirani u ostvarivanju prava na slobodu vjeroispovijedi, i to samo u odnosu na pravo na provođenje vjeronauka u školama i predškolskim ustanovama i pravo na sklapanje braka u vjerskom obliku s učincima građanskog braka, odnosno članka 14. u vezi s člankom 9. Konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama. Sud je također utvrdio da Konvencija ne nameće državama obvezu da dopuste provođenje vjeronauka u školama i predškolskim ustanovama, niti obvezu da priznaju učinke građanskog braka koji je sklopljen u vjerskom obliku, te je stoga odbacio Zahtjev podnositelja da im je povrijeđeno samo pravo na slobodu vjeroispovijedi (članak 9. Konvencije). U svrhu izvršenja navedene presude Vlada Republike Hrvatske je osnovala Međuresornu radnu skupinu za pripremu prijedloga mjera izvršenja presude.

Vezano uz točku 3.4. "Briga za mentalno zdravlje", Vlada Republike Hrvatske ističe da je nadležno Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u Planu i programu specijalizacija za 2010. godinu odobrio 6 novih specijalizacija iz dječje i adolescentne psihijatrije. Nadalje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je za 2010. godinu ugovorio 24 tima za specijalističko-konzilijarno liječenje djece i mladih, 75 mjesta u dnevnoj bolnici na odjelima dječje i adolescentne psihijatrije u 5 bolnica, 41 tim u djelatnosti zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti pri županijskim zavodima za javno zdravstvo, te 146 timova u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera školske djece i studenata pri županijskim zavodima za javno zdravstvo. Ostvareno je unaprijeđenje kvalitete prostornih kapaciteta i kvalitete usluge u Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež Zagreb, te joj je dodijeljen naslov "Bolnica - prijatelj djece". Također, u pripremi su i dodatni kapaciteti u KBC-u Zagreb.

Vežano uz Program prevencije samoubojstava kod djece i mladih od 2011. do 2013. godine, Vlada Republike Hrvatske istiēe da je uvaēena većina primjedbi pravobraniteljice na prijedlog navedenog dokumenta, no prijedlog o ųurnom ustrojavanju telefonskih linija dostupnih djeci i njihovim roditeljima kroz 24 sata, nije bilo moguće ugraditi u Program zbog nedostatka financijskih sredstava za njegovu realizaciju.

U odnosu na točku 3.9. "Djeca na otocima", Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim, u cilju cjelovite informiranosti, razjasniti određene navode vezane uz sustav primjene cijena u javnom obalnom linijskom pomorskom prometu. Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, u člancima 47., 48. i 70., definira cijene, pri čemu je bitno istaknuti da se cijene javnog prijevoza na linijama koje povezuju otoke s kopnom i otoke međusobno, za stanovnike otoka određuju na taj naēin da ne budu veće od cijene prijevoza na linijama iste udaljenosti u ųupanijskom cestovnom prijevozu matične obalno-otočne ųupanije. Također, uēenici, studenti, umirovljenici i osobe starije od 65 godina, koji imaju prebivalište na otoku, te zdravstveni djelatnici pri obavljanju redovitih i hitnih prijevoza bolesnika, imaju pravo na besplatan javni prijevoz na linijama koje povezuju otok s kopnom i otoke međusobno, s tim da cjenik usluga utvrđuje brodar koji je dobio koncesiju za obavljanje javnog prijevoza na određenoj liniji, a na cjenik usluga suglasnost daje davatelj koncesije. Zakon o povlasticama u unutarnjem putniēkom prometu definira pravo na povlasticu za uēenike osnovnih i srednjih ųkola, te redovitih studenata visokih uēilišta. Uēenici srednjih ųkola i studenti visokih uēilišta imaju, za vrijeme redovnog ųkolovanja, pravo na povlasticu na brodu 20% od redovne cijene vozne karte za dnevna putovanja od mjesta prebivališta do mjesta u kojem se obavlja nastava i natrag, te imaju za vrijeme ųkolovanja pravo na povlasticu 40% od redovne cijene prijevozne karte u pomorskom putniēkom prometu za dva pojedinaēna putovanja, u toku ųkolske godine, od mjesta prebivališta do mjesta u kojem se obavlja nastava, i to dva puta u odlasku i dva putovanja u povratku, ako stanuju u mjestu sjedišta obrazovne ustanove koja nije u mjestu njihovog prebivališta. Sva djeca na otocima koriste povlaštenu "otoēnu cijenu karte" koja, ovisno o otoku, znaēajno smanjuje punu cijenu karte. Iz drųavnog proraēuna godišnje se izdvaja za subvencioniranje odrųavanja redovitog javnog obalnog linijskog pomorskog prometa oko 400 milijuna kuna. Navedena sredstva obuhvaćaju i sufinanciranje troškova prijevoza djece. Sva djeca do tri godine starosti imaju besplatan prijevoz, a djeca do 12 godina starosti imaju popust na cijenu karte od 50% ako prethodno nisu koristila povlaštenu "otoēnu cijenu karte".

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske smatra da je, vežano uz točku 4.6. "Osiguravanja prostornih uvjeta za susrete i druųenja djece s roditeljem s kojim ne ųive", potrebno dodati da je nadleųno Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uputilo naputak obiteljskim centrima u kojem se istiēe nuųna neposredna suradnja ravnatelja obiteljskih centara i ravnatelja centara za socijalnu skrb koji trebaju naēi najbolja rješenja za provedbu mjere o druųenju roditelja s djetetom s kojim ne ųivi.

Vežano uz preporuku pravobraniteljice za djecu u toēki 4.6 "Obiteljsko pravna zaųtita", o potrebi organizacije osposobljavanja posebnih skrbnika koji se imenuju djeci stranim drųavljanima koja se zateknu na podruēju Republike Hrvatske bez pratnje zakonskih zastupnika, Vlada Republike Hrvatske istiēe da Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi planira organizirati osposobljavanje dovoljnog broja struēnih osoba koje će se u takvim situacijama moći imenovati posebnim skrbnicima djeci stranim drųavljanima, po osiguranju potrebnih financijskih sredstava i potrebnog broja struēnih predavaēa.

U odnosu na pitanje raspolaganja iznosima položenim na račune stambene štednje u vlasništvu maloljetne djece, odnosno na činjenicu da su neke od stambenih štedionica registrirane u Republici Hrvatskoj tražile od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ostvarivanje mogućnosti podizanja, jedanput godišnje, određenog novčanog iznosa s računa stambene štednje, bez izdavanja odobrenja roditeljima za otuđenje ili opterećenje tog iznosa, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da, s obzirom na činjenicu da odredba članka 259. stavka 1. Obiteljskog zakona, razlikuje samo pravne temelje stjecanja imovine maloljetnika, novac, odnosno štedni ulog na računu stambene štednje maloljetnog djeteta predstavlja imovinu maloljetnog djeteta, koju roditelji mogu s odobrenjem nadležnog centra za socijalnu skrb otuđiti ili opteretiti radi njegova uzdržavanja, liječenja, odgoja, školovanja, obrazovanja ili za podmirenje neke druge važne potrebe djeteta, tim više što u praksi stambena štednja u određenom broju slučajeva, ipak ne predstavlja namjensku štednju, odnosno često se na taj način uštedeni novac ne utroši za poboljšanje kvalitete stanovanja djeteta, nego za neke druge potrebe za što je roditeljima u svakom slučaju potrebno pribaviti odobrenje nadležnog centra za socijalnu skrb. Slijedom navedenoga, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nije uvažilo prijedloge stambenih štedionica. Osim toga, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da prilikom otvaranja štednog računa, pa tako i računa stambene štednje na ime maloljetnog djeteta ili polaganja novčanog iznosa na navedene račune u vlasništvu maloljetnog djeteta, poslovne banke, te druge financijske i kreditne ustanove, svakako trebaju dati informaciju roditelju da će kod podizanja novčanih iznosa u vlasništvu maloljetnog djeteta, a koji prelaze iznose utvrđene Minimalnim novčanim iznosima potrebnima za mjesečno uzdržavanje djeteta (koji se za svaku sljedeću godinu iznova utvrđuju od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i objavljuju u Narodnim novinama), te kod zatvaranja računa u vlasništvu maloljetnog djeteta, navedene institucije su dužne ishoditi odobrenje nadležnog centra za socijalnu skrb, ako je u trenutku zatvaranja na računu položen novčani iznos koji pripada maloljetnom djetetu.

U točki 4.8. "Imovinski interesi djece", u dijelu pod naslovom "Raspolaganje imovinom djeteta", navodi se da nije odgovoreno na preporuku pravobraniteljice za djecu kojom se, između ostaloga, preporučuje ekipiranje centara za socijalnu skrb te edukacija stručnih radnika, kao preduvjet za dosljednu i efikasnu provedbu zakonskih odredbi. Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi odgovorilo na navedenu preporuku pravobraniteljice za djecu, aktom od 8. lipnja 2010. godine, u kojem se navodi da u većini centara postoji potreba za stručnim radnicima, te da su centri za socijalnu skrb i stručni radnici iz dana u dan sve opterećeniji rješavanjem sve većeg broja slučajeva, odnosno predmeta. No, zbog antirecesijskih mjera, koje uključuju i nemogućnost novog zapošljavanja, teško je očekivati dodatno ekipiranje centara za socijalnu skrb u ovom razdoblju. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2010. godini započelo s održavanjem niza stručnih edukacijskih skupova s područja zaštite djece, mladeži i obitelji, u kojem sudjeluju stručni radnici iz centara za socijalnu skrb s područja cijele Republike Hrvatske. U edukacijama se nastoji kroz stručna predavanja, stručnjaka iz različitih ustanova, odnosno različitih resora, te nakon toga kroz odgovaranje na pitanja koja se pojavljuju u praksi, ujednačiti praksa centara za socijalnu skrb u područjima zaštite djece, mladeži i obitelji.

Vezano uz točku 5.3. "Pravosudna zaštita", u odnosu na pitanje specijalizacije sudaca koji rade na predmetima prema Obiteljskom zakonu, Vlada Republike Hrvatske ističe da se u okviru Pravosudne akademije provodi edukacija sudaca i državnih odvjetnika koji postupaju u obiteljskim sporovima.

evidenciju o dječjim posjetima, što je i propisano u
zatvora.

Nadalje, u točki 6.1 "Ustanove socijalne skrbi", vezano uz popis ustanova koje je Ured pravobraniteljice za djecu posjetio, u skupini ustanova za djecu s teškoćama u razvoju pogrešno se navodi i Centar za odgoj i obrazovanje "Tomislav Špoljar". Navedena je ustanova odgojno-obrazovna, a ne ustanova socijalne skrbi. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi s navedenom ustanovom ima sklopljen ugovor o međusobnim odnosima za pružanje usluga dnevnog boravka, i to za 20 odraslih osoba s invaliditetom koji vjerojatno nisu bili predmetom obilaska, te je komentare vezano uz tu ustanovu trebalo ugraditi u dio Izvješća koji se odnosi na odgojno-obrazovne ustanove.

Također, u dijelu teksta pod naslovom "Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi" navodi se da su djeca, koja se nalaze na smještaju temeljem rješenja centra za socijalnu skrb o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji, rijetko upoznata sa "svojim" socijalnim radnikom, a nisu upoznata ni s aktivnostima centara radi njihova premještanja ili povratka u biološku obitelj. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske napominje da se tijekom provođenja upravnog nadzora kroz usmene upute, a zatim i pisana izvješća upozorava centre na zakonom propisanu obvezu redovitog obilaska korisnika smještenih u udomiteljskim obiteljima ili ustanovama socijalne skrbi. Također, u izvješćima se redovito nalažu mjere u smislu izrade plana, koji je centar obavezan izraditi tijekom postupka za ostvarivanje svih prava iz sustava socijalne skrbi, pa tako i kod korisnika prava na skrb izvan vlastite obitelji, sukladno odredbi članka 146. Zakona o socijalnoj skrbi. U izvješćima o provedenom upravnom nadzoru opširno se daje uputa kako se plan treba izraditi i tko sudjeluje u izradi plana, te da treba obvezno uključiti korisnika (u ovom slučaju dijete). Tijekom provođenja upravnog nadzora redovito se skreće pozornost da je nositelj izrade individualnog plana stručni radnik centra za socijalnu skrb koji je donio odluku o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji za smještenog korisnika. U situacijama u kojima kod korisnika prava na skrb izvan vlastite obitelji, koje se ostvaruje kroz smještaj u udomiteljskoj obitelji, nema individualnog plana, upitna je svrha radi koje su propisana prava i obveze centra za socijalnu skrb i udomitelja, te pitanje shvaćanja značenja tih obveza od strane samih stručnih radnika, na što se posebno upozorava prilikom provođenja upravnog nadzora u mjerama izvješća o upravnom nadzoru.

Vlada Republike Hrvatske nadalje napominje da su u 2010. godini inspektori Uprave za socijalnu skrb proveli 12 inspekcijskih nadzora nad radom domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i 8 inspekcijskih nadzora nad radom domova za djecu s poremećajima u ponašanju. Tijekom inspekcijskih nadzora izvršen je i uvid u individualne planove, te je utvrđeno da je u dijelu domova uočeno da planovi nisu prilagođeni i primjereni potrebama i sposobnostima korisnika, te da korisnici nisu uključeni u njihovu izradu. Tijekom inspekcijskih nadzora inspektori su sazivali stručna vijeća domova radi davanja uputa o načinu izrade individualnih planova za korisnike. Kontrolnim nadzorima uočeno je da su domovi postupili po uputama. Inspektori su utvrdili angažiranje volontera samo u Domu "Maestral" Split, gdje se s volonterima sklapaju ugovori o volontiranju, a roditelji moraju dati pisanu suglasnost. Također, ustrojena je evidencija o radu volontera, a izrađuje se i plan rada volontera. U 2010. godini u provedenim inspekcijama nije utvrđeno neprimjereni ponašanje stručnih radnika prema djeci, niti uskraćivanje pomoći za osobne potrebe, za razliku od prethodnih godina kada su domovima naređivane mjere radi otklanjanja navedenih nepravilnosti. U odnosu na nagrađivanje, odnosno sankcioniranje ponašanja djece, u nekim je

domovima uočeno da nisu jasno razrađeni kriteriji, pa je stručnom vijeću naređeno da općim aktom doma jasno definiraju kriterije u svrhu jedinstvenog odgojnog utjecaja.

U odnosu na prigovor u dijelu teksta pod naslovom "Domovi za djecu s poremećajima u ponašanju", da se nedovoljno provode posebni programi (spolni i zdravstveni odgoj, prevencija nasilja ili program u svrhu razvijanja tolerancije i različitosti), te u tom smislu nisu iskorišteni niti potencijali civilnoga sektora, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kroz različite projekte uključuje civilni sektor u sva područja djelovanja, u skladu s postojećim pozitivnim propisima u Republici Hrvatskoj.

U odnosu na područje obrazovanja, u Izvješću se spominje nedostatna opremljenost školskih ustanova. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da je sukladno Državnom pedagoškom standardu koeficijent izvodljivosti 4, vezano za mjerila za prostor i opremljenost srednjoškolskih ustanova, što znači da je rok za dogradnju i rekonstrukciju postojećih srednjoškolskih ustanova kraj 2022. godine. Također, Vlada Republike Hrvatske podržava prijedloge vezane uz uključivanje lokalne zajednice, suradnju stručnjaka iz nadležnih institucija i nevladinog sektora u provođenju različitih preventivnih programa usmjerenih na razvijanje tolerancije i prihvaćanje nacionalnih i vjerskih razlika, uz prevenciju vršnjačkog nasilja i sukoba, te uz građanski odgoj, kao potporu djelatnicima školskih ustanova u rješavanju ovih problema. Stoga je važno, kao što je i navedeno u Izvješću, nastaviti i pojačati suradnju između školskih ustanova, državnih tijela te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. Darka Milinovića, dr. med., potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra zdravstva i socijalne skrbi, Tomislava Ivića, ministra obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Jasena Mesića, ministra kulture, Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, Tomislava Karamarka, ministra unutarnjih poslova, mr. sc. Đuru Popijača, ministra gospodarstva, rada i poduzetništva, Božidara Kalmetu, ministra mora, prometa i infrastrukture, dr. sc. Radovana Fuchsa, ministra znanosti, obrazovanja i športa, Antu-Zvonimira Golema, državnog tajnika u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, mr. sc. Stjepana Adanića, državnog tajnika u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, mr. sc. Ninu Obuljen, državnu tajnicu u Ministarstvu kulture, mr. sc. Zorana Pičuljana, državnog tajnika u Ministarstvu pravosuđa, Ivicu Buconjića, državnog tajnika u Ministarstvu unutarnjih poslova, Krešimira Rožmana, državnog tajnika u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Ivicu Perovića, državnog tajnika u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, prof. dr. sc. Dijanu Vican, državnu tajnicu u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Tatjanu Katkić Stanić, ravnateljicu u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Zdenka Žunića, ravnatelja u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Antu Mandarića, ravnatelja u Ministarstvu kulture, Ivana Crnčeca i mr. sc. Branka Perana, ravnatelje u Ministarstvu pravosuđa, Olivera Grbića, glavnog ravnatelja policije Ravnateljstva policije u Ministarstvu unutarnjih poslova, Ingu Žic, ravnateljicu u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Antu Neveščanina, ravnatelja u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, te Jasenku Đenović, ravnateljicu u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

 PREDSEDNICA
 Jadranka Kosor, dipl. iur.